

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 388/2020-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cpr 2/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED]

■■■■■ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cpr 2/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresným súdom je pod sp. zn. 12 Cpr 2/2017 vedený spor sťažovateľky v procesnom postavení žalobkyne proti Základnej umeleckej škole ■■■■■ (ďalej len „žalovaná“), na podklade antidiskriminačnej žaloby v spojení so žalobou o určenie výšky a zloženia funkčného platu a žalobou o doplatenie chýbajúcej časti funkčného platu a náhradu nemajetkovej ujmy.

3. Napadnuté konanie sa začalo doručením žaloby okresnému súdu 12. januára 2017. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na priebeh konania, keď okresný súd nariadil prvé pojednávanie vo veci až po viac ako jeden a pol roku od podania žaloby. Celkovo sa v napadnutom konaní konalo osem pojednávaní, čo sťažovateľka považuje s ohľadom na meritum veci za zbytočne nadmerné množstvo nariadených súdnych pojednávaní. Zastáva názor, že súd prvej inštancie by mal byť spôsobilý dostatočne zistiť skutkový a právny stav veci po vykonaní menšieho počtu pojednávaní, keďže ide o konanie, ktoré má pre ňu ako slabšiu stranu v spore mimoriadny význam.

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že je slabšou stranou v napadnutom konaní, od počiatku vedenia súdneho konania je aktívnou stranou sporu, keďže sa zúčastnila každého jedného nariadeného súdneho pojednávania, vždy rešpektovala pokyny súdu, ako aj vždy dodržala súdom stanovené lehoty na predloženie vyjadrení a nespôsobila žiadne také úkony, ktorými by zapríčinila akékoľvek prietahy v napadnutom konaní.

5. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že ústavný súd by pri rozhodovaní o jej ústavnej sťažnosti mal vziať do úvahy, že neistý stav, v ktorom sa v dôsledku nesústredenej činnosti okresného súdu ako slabšia strana sporu nachádza, má značný dopad aj na jej ekonomickú situáciu, keďže je v napadnutom konaní zastúpená „erudovanou advokátskou kanceláriou so sídlom v Bratislave“.

6. Sťažovateľka namieta, že početné vykonané úkony okresného súdu neboli realizované dostatočne sústredene, efektívne a účinne, keďže sťažovateľka ako slabšia strana sporu sa ani po troch rokoch od podania žaloby nedočkala vydania meritórneho rozhodnutia.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, konaním a postupom Okresného súdu Bratislava III v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 12Cpr/2/2017 porušené bolo .

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava III, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12Cpr/2/2017 konal bez zbytočných prietahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný uhradiť sťažovateľke do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť sťažovateľke náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia, a to vo výške 675,43,- Eur na bankový účet právneho zástupcu sťažovateľky do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

8. Sťažovateľka v doplnení ústavnej sťažnosti, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 23. júla 2020, poukazuje na skutočnosť, že zákonná sudkyňa, ktorá sama určovala termín

pojednávania na 24. júl 2020, sama tento termín zrušila z dôvodu čerpania dovolenky, čo podľa jej názoru „*iba spôsobuje prieťahy v konaní*“.

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovet žiadosti navrhovateľa

o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

15. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

17. Podľa čl. 47 druhej vety charty každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

18. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v námietke, že okresný súd svojím „*neefektívnym, nesústredeným a neúčinným postupom*“ v napadnutom konaní porušil právo na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 47 charty.

III.1 K aplikovateľnosti čl. 47 charty v konkrétnych okolnostiach veci

19. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. 6. 2016 vo veci C-205/2015, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499, pozri aj II. ÚS 45/2017).

20. Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 47 charty konštatuje, že v ústavnej sťažnosti absentuje akékoľvek odôvodnenie ústavnej sťažnosti, a to práve vo vzťahu k rozsahu jeho pôsobnosti vymedzenom v čl. 51 ods. 1 charty.

21. Ústavný súd napriek uvedenému, berúc do úvahy predmet napadnutého konania vedeného okresným súdom, ktorým je rozhodovanie o antidiskriminačnej žalobe, konštatuje, že v predmetnej veci (vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecným súdom) dochádza (aj) k aplikácii práva Európskej únie predovšetkým v oblasti ochrany zamestnanca pre diskrimináciou.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach veci sa aplikuje čl. 47 charty v časti práva sťažovateľky na to, aby jej záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 47 charty postupom okresného súdu v napadnutom konaní

23. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že konanie bez zbytočných priet'ahov nemožno presne časovo ohraničiť (II. ÚS 26/95) a že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

24. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej primeranosti (resp. neprimeranosti) ústavný súd pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie sporových strán a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre s'ťažovateľa v konaní predmetom sporu, resp. jeho význam pre strany sporu. Záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno formulovať vždy s ohľadom na uvedené faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je nutné ku každej veci pristupovať individuálne (m. m. IV. ÚS 29/2019).

25. Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej s'ťažnosti, na účel preskúmania opodstatnenosti s'ťažovateľkou uvádzaných skutočností, vyžiadal od okresného súdu spis sp. zn. 12 Cpr 2/2017 (ďalej len „vyžiadaný spis“).

26. Ústavný súd, v súvislosti s námietkou s'ťažovateľky, že okresný súd nariadil prvé pojednávanie vo veci až po jeden a pol roku od podania žaloby, upriamuje pozornosť na skutočnosť, že tak, ako vyplýva z vyžiadaného spisu, s'ťažovateľka žalobu doručenu okresnému súdu 12. januára 2017 dopĺňala podaniami z 31. januára 2017, zo 7. februára 2017, z 10. februára 2017, zo 16. februára 2017, z 24. apríla 2017 a 3. mája 2017 o nové skutkové okolnosti a listinné dôkazy.

27. Uvedené značne predĺžilo začiatočnú fázu napadnutého konania, keďže až následne okresný súd pristúpil k doručovaniu žaloby vrátane všetkých jej doplnení žalovanej na vyjadrenie. Následne bolo v napadnutom konaní realizované vzájomné doručovanie vyjadrení v súlade s príslušným procesným predpisom.

28. Z vyžiadaného spisu považuje ústavný súd za preukázané, že 10. apríla 2018 bolo nariadené prvé pojednávanie v spore, a to na 8. jún 2018, ktoré sa aj uskutočnilo. Po tomto pojednávaní sťažovateľka doručila 21. júna 2018 okresnému súdu vyjadrenie, návrh na zmenu žalobného petitu a návrh na vykonanie dôkazov, ktoré okresný súd zaslal žalovanej na vedomie.

29. V spore sa 26. septembra 2018 uskutočnilo ďalšie pojednávanie, na ktorom okresný súd vyzval sťažovateľku na odstránenie väd podania označeného ako zmena žaloby tak, aby bolo materiálne vykonateľné a určité, a to v lehote 10 dní, a po vypočutí sťažovateľky pojednávanie odročil na 31. október 2018.

30. Okresný súd následne v spore uskutočnil pojednávania, a to 31. októbra 2018, 30. januára 2019, 12. júna 2019, 2. októbra 2019, 23. októbra 2019 a 31. januára 2020, na ktorých vykonával dokazovanie. Tak, ako vyplýva z vyžiadaného spisu, pojednávanie, ktoré sa konalo 23. októbra 2019, bolo odročené na 31. január 2020 s tým, že bude pristúpené k prednesu záverečných rečí.

31. Zo zápisnice z pojednávania konaného 31. januára 2020 vyplýva, že toto bolo odročené z dôvodu, že sťažovateľka až v záverečnej reči potvrdila, že žalovaná, tak ako to tvrdí, jej doplatila mzdu do plného pracovného úväzku, o čom strany sporu nepredložili do konania žiadny dôkaz. Vzhľadom na uvedené bola sťažovateľka vyzvaná na úpravu žalobného petitu v lehote 1 mesiaca tak, aby bolo zrejmé, čoho sa, s ohľadom na vykonaný doplatok mzdy, domáha, za aké obdobie a v akej výške, resp. podrobne vyšpecifikuje žalovanú sumu s príslušenstvom.

32. Z ďalšieho priebehu napadnutého konania je zrejmé, že sťažovateľka si túto súdom uloženú povinnosť v určenej lehote nespĺnila, o čom svedčí aj výzva okresného súdu z 21. apríla 2020, ktorou okresný súd vyzval sťažovateľku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty na splnenie povinnosti uloženej jej na pojednávaní konanom 31. januára 2020. Na uvedenú výzvu sťažovateľka zareagovala 7. mája 2020 čiastočným späťvzatím žaloby.

33. K námietke sťažovateľky, že sama zákonná sudkyňa zrušila ňou nariadený termín pojednávania, ktoré sa malo konať 24. júla 2020 z dôvodu čerpania dovolenky, je žiadúce uviesť, že zákonná sudkyňa následne bezodkladne nariadila v spore pojednávanie, ktoré sa má konať 26. augusta 2020.

34. Ústavný súd po preskúmaní namietaného postupu okresného súdu v napadnutom konaní, s prihliadnutím na skutočnosť, že predmet sporu má pre sťažovateľku mimoriadny význam, ako aj s prihliadnutím na kauzálnu príslušnosť okresného súdu v individuálnych pracovnoprávných sporoch, ktorá sa nepochybne spája s legitímnym očakávaním, že tento druh súdnej agendy bude vybavovaný prednostne a urýchlene, konštatuje, že postup okresného súdu nemožno hodnotiť ako „*neefektívny, nesústredený a neúčinný*“.

35. Okresný súd naopak dôsledne využíval aj procesné inštitúty, ktoré slúžia na predchádzanie zbytočným prieťahom. Svedčí o tom skutočnosť, že okresný súd na pojednávaní konanom 2. októbra 2019 uložil poriadkovú pokutu právnomu zástupcovi žalovanej za nespĺnenie si uloženej povinnosti lehoty a pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty vyzýval na splnenie uloženej povinnosti aj samotnú sťažovateľku tak, ako je to uvedené v bode 29 tohto uznesenia.

36. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sama prispela k predĺženiu napadnutého konania, keď podanú žalobu šesťkrát dopĺňala, a zároveň navrhla aj zmenu žalobného petitu, a to tak, že bol materiálne nevykonateľný a neurčitý, a to napriek skutočnosti, že je tak, ako to sama uvádza, v napadnutom konaní po celý čas zastúpená „*erudovanou advokátskou kanceláriou so sídlom v Bratislave*“.

37. Taktiež je z priebehu napadnutého konania zrejmé, že okresný súd bol už 31. januára 2020 pripravený na prednes záverečných rečí, avšak práve z dôvodu na strane sťažovateľky, ktorá opomenula okresnému súdu uviesť rozhodujúce skutočnosti, bolo toto pojednávanie odročené.

38. Ústavný súd konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by viedli k záveru o možnej príčinnej súvislosti medzi sťažovateľkou namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 47 charty a postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Z uvedeného dôvodu ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

39. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

40. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik prietáhov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. augusta 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu